

FORSLAG TIL HANDLINGSPLAN 2026-2029

Kommunen har en svært viktig rolle når det gjelder å begrense tap av naturmangfold som følge av arealendringer. Som planmyndighet kan kommunen sikre at områder som er viktig for naturmangfold sikres. Her er det viktig at ikke bare registrerte forekomster ivaretas, men at også ser hvordan man kan ivareta naturmangfold i en større sammenheng. Kommunen forvalter også en rekke ulike lover og forskrifter som har betydning for naturmangfoldet.

Et robust naturmangfold er dessuten en viktig del av vår beredskap og avgjørende for at kommunen skal motvirke og tilpasse seg kommende klimaendringer.

Intakt natur og vern av jordbruksområder bidrar blant annet til karbonbinding, flomdemping, hindring av erosjon, regulering av temperatur, rent drikkevann og matproduksjon.

Temaplan for naturmangfold viser hvilke grep Værøy kommune bør ta for å stanse tap av naturmangfold, og restaurere og styrke ødelagte områder i de kommende årene. Planen skal ligge til grunn for daglig saksbehandling som angår naturmangfold. Her spiller temakart for naturmangfold og blågrønne strukturer knyttet til kommuneplanens arealdel en viktig rolle for å nå målene.

Gjennomføringen av tiltakene er avhengig av kapasitet og ressurser samt politisk vilje i kommunen. Gjennomføring av tiltakene fordrer også et videre godt samarbeid med grunneiere, kunnskapsrike enkeltpersoner og frivillige lag og foreninger.

Handlingsplanen vil også gi en forutsigbarhet i søking av eksterne midler.

Listen over naturverdier det er spesielt viktig å sikre:

Truede og prioriterte arter, herunder rødlistearter

Truede naturtyper i sjø, vann og på land

Sammenhengende blågrønne områder, såkalt blågrønn infrastruktur, herunder grønne lunger, spesielt i byggesonen

Lokalt viktige arter og naturtyper: spes. våtmarksområder

Økosystemfunksjoner

Bekker og vannmiljøer med tilhørende kantsoner

Kantsoner i tidligere jordbruksområder

Kulturlandskap

Kystsonen

Landskapsformer og geologi

Sikre god forvaltning av naturreservatene

HANDLINGSPLAN – UPRIORITERT LISTE 2026-2029

<i>nr</i>	<i>tekst</i>	<i>merknad</i>
1	Ajourføre og rapportere årlig hva som er utført av tiltak i planen ved rullering	Revidering av planen hvert 4.år
2	Melde inn behov for ressurser til videre arbeid med utgangspunkt i handlingsplanen og oppdatering av denne	Både personressurser og økonomiske ressurser
3	Sette av midler i økonomiplanen for å oppfylle handlingsplanen og evt. søke om eksterne midler til spesielle prosjekt	Foreløpig ikke noe budsjett for naturmangfold
4	Opprydding Stokkviktjøna i Vika Opprydding masser/deponi området rundt Ferjekaia. Samt bedre gjennomstrømming	Også opprydding veien ned til sjøvannsanlegg Sjekke kloakk v/ferjekai
5	Utarbeide informasjonsskilt/tavler ved utvalgte biotoper	Fugler, planter, naturtyper. Satt opp tavler turstien 2025
6	Samarbeid om besøksstrategi for Måstad naturreservat	Fylkets miljøavdeling og berørte grunneiere
7	Medvirke til fjerning av søppel og hensatt avfall i utvalgte og viktige biotoper – samt forebygge ny forøpling. Bruke lovverket.	Samarbeide lokal Miljøgruppe Og næringslivet
8	Overvåke bestandsstatus/utvikling i sjøfugl- reservatene s.m. faginstanser	Kartlagt våren 24 fra midler Natursats mht.

9	Stimulere til skjøtsel av slåttemark og naturbeitemark – spes. Måstad og Nordlandshagen	Måstadjellet. Ny kartlegging 2026-7 Stimulere til beiting og slått
10	Oppfordre til informasjon av naturtyper og naturmangfold inn i skolens undervisning	Samarbeid skole
11	Øke kunnskapsnivået/kompetanse på marine naturtyper og ville pollinerende planter	Informasjon, Seminar Skilt/info
12	Stimulere til skjøtsel av plantefelt o.a. skogforekomster	Stort behov for uttynning/skjøtsel. Noe utført 2025 etter storm
13	Vurdere tiltak for restaurering av viktige biotoper(jfr. biorapporten)	I samråd med biolog
14	Vurdere vern av viktige fuglebiotoper iflg. rapport fra ornitolog	I samråd med ornitolog
15	Innarbeide naturmangfoldsplanen i alt relevant planverk	Hensynstagen i alle aktuelle saker
16	Begrense omfanget av fremmede og uønskede arter	Jfr. innspill fra Miljøgruppen
17	Spesielt vern av truede og viktige naturtyper(jfr. kartlegging)	Evt. restaurering
18	Bedre beskyttelse av hekkende sjøfugl utenfor verneområde	Holdningsskapende arbeid/informasjon
19	Ikke tillate utbygging som øker ferdsel i inngrepsfrie og sårbare områder	
20	Krav om kartlegging av naturmangfold mht. utarbeidelse av reguleringsplaner	Skal være en sentral del av prosessen
21	Prioritere naturmangfold ved til retteleggelse av ferdsel og friluftsliv	Styre ferdsel mest mulig utenfor sårbare områder
22	Samarbeide med lag/foreninger og privat-personer om oppdatering og innhenting av ny kunnskap om naturmangfold/arter	Lage rutiner for lagring og bruk av ny informasjon
23	Infotavle med kart/oversikt naturmangfold og sårbare områder/arter	Info arter. Påbegynt
24	Ivareta bestander av rødlistede arter og naturtyper	Informasjon og tiltak

25	Hensynssoner rundt naturtyper som regnes som nasjonalt og regionalt viktige	Jfr. kartlegging fra biolog og ornitolog
26	Kanalisering av ferdsel i sårbar natur	Mht. stier/løyper mv.
27	Publisering av informasjon om naturmangfoldet på kommunens hjemmeside	Legge ut oppdateringer/nye observasjoner
28	Vurdering av plan- og byggesaker etter naturmangfoldloven	Samarbeide teknisk og kultur
29	Kartlegging og tiltak mot ulovlige kloakkutslipp	Teknisk etat ansvar
30	Vurdere større åpning fylling Sjøveien	Jfr. Biorapport
31	Tilrettelegge areal for hekking ærfugl	Kvalnes?Holmen?
32	Tiltak for å begrense gåsebestanden	Utvidet jakt sesong?
33	Klopping av stier etter behov	Samarbeide frivillige
34	Vern av «Mollsteinen»(rundstein) Nordland og Sørlandshagen	Trolig den best utviklede strandvoll i fylket
35	Informasjon/vern steingjerdene	Orienterer om lovverket
36	Myrene på Sørland må beskyttes mot inngrep pga. naturmangfoldet	Anbefaling fra biolog

Strategier for å ivareta naturmangfoldet:

Utvikle og oppdatere kunnskapsgrunnlaget

Ivareta naturmangfold i interne prosesser

Styrke naturmangfoldet gjennom forvaltning og drift

Skape bevissthet og stolthet over naturmangfoldet

Oppfølging

Det er behov for et langsiktig perspektiv i forvaltningen av naturmangfoldet. Temaplan for naturmangfold er derfor utformet for å være relevant både på kort og lang sikt. Det utarbeides en egen handlingsplan med oppgaver og tiltak som skal følge opp de fire strategiene.

Tiltakene vil revideres jevnlig. Å måle i hvilken grad de definerte strategiene med tilhørende oppgaver og tiltak har effekt på naturmangfoldet, er komplekst. Størst uttelling vil man få ved å sørge for at vern av natur prioriteres framfor vekst.

Reparasjon og restaurering av ødelagt natur

Vi må redusere nedbygging av natur, men vi må også sette i stand ødelagte områder. 2021 var starten på FNs tiår for restaurering av natur. FNs naturavtale har som mål at 30 % av natur som er ødelagt skal restaureres innen 2030.

Naturrestaurering er ofte komplekse og ressurskrevende prosesser som krever fagkunnskap og tett oppfølging i flere år. Det kan være stor usikkerhet knyttet til om restaureringen blir vellykket. Å forsøke å gjenskape natur er ofte ikke god nok erstatning for urørt natur som er bygget ned. Lovnader om restaurering, eller såkalte kompenserende tiltak, bør derfor ikke være et argument for å bygge ned natur.

Værøy har vi ingen erfaring med restaurering av natur. Vi bør derfor begynne med noen små og enkle prosjekter. Et tiltak kan være å få laget en oversikt over naturtyper, eller spesifikke områder det er mulig og nødvendig å restaurere – jfr. biorapport. Et eksempel her er bedre gjennomstrømmingen av vann i enkelte områder. Også stopp av kloakklekkasjer og annen forurensing/forsøpling er aktuelt.

Å gjenopprette og styrke sammenhenger i grønnstrukturen kan gi arter bedre livsvilkår. Fjerning av fremmede arter og rydding av trær for å få inn mer lys i enkelte lokaliteter anses også som løpende restaurering. Skillet mellom hva som er skjøtsel og hva som er restaurering er ikke alltid tydelig.

Det er viktig at man begynner å ta hensyn til den sårbare naturen vi har igjen og forsøker med tiltak for å restaurere der det er mulig før det er for sent.

Værøy, 01.10.2025

Erling Skarv Johansen/kulturkonsulent

Vedlegg ./.